

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Ivo Pospíšila, soudce JUDr. Josefa Baxy a soudkyně JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **S. S. N.**, zastoupen Mgr. Pavlínou Zámečnickovou, advokátkou se sídlem Milady Horákové 1957/13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 5. 2022, č. j. OAM-395/ZA-ZA11-HA13-2022, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 15. 9. 2022, č. j. 48 Az 5/2022-93,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek spočívající v tom, že až do skončení řízení o kasační stížnosti se pozastavují účinky rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 15. 9. 2022, č. j. 48 Az 5/2022-93, a rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 5. 2022, č. j. OAM-395/ZA-ZA11-HA13-2022.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Napadeným rozhodnutím žalovaný podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném ke dni podání žádosti (dále jen „zákon o azylu“), zastavil řízení o opakované žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany, kterou posoudil podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu jako nepřipustnou.

[2] Žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl krajský soud rozsudkem označeným v záhlaví. Shrnul důvody podané žádosti o azyl uváděné žalobcem, a sice že ztratil oprávnění k pobytu v ČR z důvodu svého uvěznění a nechce odcestovat do Vietnamu, neboť zde má manželku, děti i rodiče. Zároveň mu hrozí vysoký trest za obchodování s drogami, potenciálně i trest smrti. Má také obavu z nákazy COVID-19 a povinného očkování nekvalitními vakcínami v zemi původu. V zemi původu by rovněž více trpěl alergií. Také je proti válce na Ukrajině, ale v zemi původu většina obyvatel podporuje Ruskou federaci. Jako důvod první žádosti o mezinárodní ochranu žalobce uvedl, že ztratil oprávnění k pobytu v ČR a nechce odcestovat do Vietnamu, neboť zde má manželku, dítě i rodiče.

[3] Krajský soud konstatoval, že novou skutečností je pouze taková skutečnost, kterou žalobce nemohl bez své viny uvést v řízení o předchozí žádosti, tedy skutečnost, která v té době vůbec neexistovala nebo o které žalobce objektivně bez své viny nevěděl. Tato skutečnost pak musí nasvědčovat tomu, že žalobci hrozí pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo vážná újma podle § 14a zákona o azylu. Posouzení jakýchkoliv skutečností, které by bylo možné subsumovat pod § 14a zákona o azylu je vyloučeno z důvodu trvajících skutečností odůvodňujících aplikaci § 15a zákona o azylu (tj. vylučující doplňkové klauzule). S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu dospěl krajský soud k tomu, že žalobce se svými žalobními námitkami nemůže být úspěšný, neboť v předcházejícím řízení skutečně neuvedl nové relevantní skutečnosti. Narození dalšího dítěte bez dalšího nenasvědčuje tomu, že žalobci hrozí pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Tentýž závěr pak platí i o případně hrozícím trestu, neboť podle podkladů pro rozhodnutí založených ve spise se v zemi původu žalobce aplikuje zásada *ne bis in idem*. Obdobný závěr pak platí i o případné nákaze COVID-19 či povinném očkování nebo zdravotních obtížích žalobce. Navíc totožné důvody pro udělení mezinárodní ochrany žalobce ve své podstatě uváděl již v řízení o své první žádosti o udělení mezinárodní ochrany (existence soukromého a rodinného života v ČR a snaha o legalizaci pobytu). Ke změně situace v zemi původu žalobce v předcházejícím řízení neuvedl ničeho. Stejně tak neshledal krajský soud napadené rozhodnutí nezákonným, co se týče případného pronásledování z důvodu postoje žalobce k válce na Ukrajině. Byť žalobce tento důvod nemohl uvést již ve své první žádosti, není splněna podmínka, že uváděné skutečnosti musí nasvědčovat tomu, že mu hrozí pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu.

II. Návrh na odkladný účinek

[4] Nejvyšší správní soud obdržel ve výše nadepsané věci dne 18. 10. 2022 kasační stížnost žalobce (dále jen „stěžovatel“), kterou se domáhá zrušení shora označeného rozsudku krajského soudu. Současně stěžovatel podal návrh na přiznání odkladného účinku dle § 107 odst. 1 ve spojení s § 73 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Důvody kasační stížnosti doplnil stěžovatel prostřednictvím své zástupkyně dne 25. 11. 2022.

[5] Návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti stěžovatel odůvodnil tak, že má na území ČR prokazatelně silné a trvalé rodinné vazby a vzhledem k jeho trestní minulosti má v případě vycestování minimální šanci na dosažení sloučení rodiny. Stěžovatel žije na území ČR od svých 13 let po dobu již téměř 20 let a má zde vytvořeny skutečně fungující a reálné rodinné a sociální zázemí. Má zde manželku a nezletilého syna (nar. 2015), kteří mají oba povolený pobyt na území ČR. Dne 16. 9. 2022 se žalobci a manželce narodila dcera. Manželství stěžovatele je spokojené a plní všechny funkce, rodina sdílí společnou domácnost, manželé si navzájem pomáhají a podporují se, společně pečují o nezletilé děti, které se narodily na území ČR. Syn chodí do školy a má zde kamarády. Manželka musí být po šestinedělí opět výdělečně činná, proto bude osobní péči o děti zajišťovat stěžovatel, aby rodina nepřišla o finanční zajištění. Vztah syna a stěžovatele se po výkonu trestu odnětí svobody posílil, stěžovatel se synem tráví veškerý čas a syn je na něj fixován. Odloučení otce od rodiny by pro dítě znamenalo velkou

pokračování

psychickou újmu. Stejně tak by negativně zasáhlo do vývoje nedávno narozené dcery a manželka by přišla o veškerou oporu a pomoc, kterou jí stěžovatel poskytuje.

[6] Stěžovatel dále uvádí, že výkon trestu odnětí svobody pro něj byl dostatečným ponaučením, aby už znovu trestnou činnost nepáchal. Uvědomil si, že tím zároveň způsobil problémy i své rodině. To nyní vynahrazuje rodině tím, že osobně pečuje o své děti, stará se o domácnost a podporuje pracující manželku. Skutečnost, že se stěžovatel napravil, potvrzuje i rozhodnutí Okresního soudu v Lounech o tom, že se stěžovatel osvědčil ve zkušební době podmíněčného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. I v době výkonu trestu stěžovatele manželka a syn pravidelně navštěvovali. Nuceným vycestováním by však došlo k zpřetrhání veškerých osobních kontaktů. Celá rodina má finanční a sociální zázemí, členy rodiny i přátele výhradně v ČR. Není proto možné, aby rodina stěžovatele následovala do země původu. Vzhledem k útlému věku dcery s ní ani není možné cestovat, aniž by bylo ohroženo její zdraví (absence očkování).

[7] Žalovaný nesouhlasí s přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti. Jelikož se jedná již o druhou žádost stěžovatele, v níž neuvedl žádné relevantní důvody, účinky napadeného rozhodnutí pro stěžovatele nepředstavují nenahraditelnou újmu. Napadené rozhodnutí ve svém důsledku přímo nevede k ukončení pobytu stěžovatele a nemožnosti vyčkat rozhodnutí o kasační stížnosti. O vyhoštění se rozhoduje v jiném řízení a žaloba proti takovému rozhodnutí má ze zákona odkladný účinek. Je na místě, aby stěžovatel řešil legalizaci svého pobytu pomocí jiného právního institutu (dle zákona o pobytu cizinců).

III. Posouzení návrhu na přiznání odkladného účinku

[8] Nejvyšší správní soud přistoupil k posouzení návrhu a po zvážení důvodů a skutečností přednesených stěžovatelem dospěl k závěru, že jsou naplněny podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 73 odst. 2 ve spojení s § 107 odst. 1 s. ř. s.

[9] Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. soud přizná žalobě odkladný účinek, *jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem*. Ve smyslu § 107 s. ř. s. uvedené podmínky platí přiměřeně i pro odkladný účinek kasační stížnosti.

[10] Možnost přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je ve smyslu § 73 odst. 2 s. ř. s. podmíněna kumulativním naplněním dvou objektivních podmínek: 1) výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by znamenaly pro stěžovatele nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a 2) přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[11] Nejvyšší správní soud po posouzení důvodů uváděných stěžovatelem dospěl k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 73 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 107 s. ř. s. jsou naplněny.

[12] Jak již Nejvyšší správní soud dříve judikoval, k tomu, aby mohl být kasační stížnosti takový účinek přiznán, musí stěžovatel v prvé řadě dostatečně podrobně a určitě tvrdit, že mu hrozí újma nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám. Povinnost tvrdit a prokázat vznik újmy tak má stěžovatel (k tomu srovnej např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2012, č. j. 1 As 27/2012-32, či ze dne 23. 1. 2014, č. j. 6 Ads 99/2013-11), který musí v odůvodnění svého návrhu konkretizovat, jakou újmu by pro něj znamenal výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí a z jakých konkrétních okolností to vyvozuje. Důvody možného vzniku újmy jsou vždy subjektivní, závislé pouze na osobě a situaci stěžovatele.

[13] V daném případě stěžovatel povinnost tvrzení splnil. Svůj návrh odůvodnil především tvrzením nepřiměřeným zásahem do svého soukromého a rodinného života, jakož i jeho dětí a manželky. Velmi podrobně popsal silné rodinné vazby a fungování rodiny i to, jakým konkrétním způsobem by k zásahu do života rodiny došlo. Svá tvrzení pak doložil jednak formálními doklady (oddací list, vysvědčení syna, rodný list dcery,...), ale i celou řadou fotografií a jiných listin (např. potvrzení dětské lékařky, že syna na preventivní prohlídky pravidelně doprovází i otec; čestné prohlášení manželky o soužití rodiny;...), dle nichž nejsou rodinné vazby stěžovatele pouze formální. Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelem, že vzhledem k jeho stávajícím rodinným a soukromým poměrům, i skutečnosti, že v České republice žije již 20 let, by pro něj vycestování mohlo znamenat významnou újmu. Významnou újmu by pak v důsledku vycestování stěžovatele nepochybně pocítily i jeho nezletilé děti a manželka.

[14] Shora uvedená tvrzení stěžovatele nijak nezpochybňuje ani žalovaný. Zdejší soud proto při posouzení návrhu na přiznání odkladného účinku vycházel z toho, že obavám stěžovatele z nepřiměřeného zásahu do práva na respektování rodinného a soukromého života, které je ústavně zaručeným právem, nelze upřít reálný základ.

[15] Nejvyšší správní soud si je vědom skutečnosti, že krajský soud v dané věci odkladný účinek žalobě stěžovatele nepřiznal, nicméně tak učinil pro nedostatečnou konkretizaci a nedoložení stěžovatelových tvrzení. To však pro nyní posuzovaný návrh neplatí. Nadto stěžovatel po zamítnutí prvního návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě podal nový návrh, v němž svá tvrzení konkretizoval a doložil. Nicméně krajský soud o něm již nerozhodl, neboť rozhodl napadeným rozsudkem ve věci samé.

[16] Je sice pravdou, jak tvrdí žalovaný, že k bezprostřednímu opuštění území České republiky by mohl být stěžovatel donucen až v souvislosti s rozhodnutím o správním vyhoštění, nicméně není nereálné, že do doby rozhodnutí Nejvyššího správního soudu k vydání rozhodnutí o správním vyhoštění z nejrůznějších důvodů dojde, a skutečnost, že stěžovateli nehrozí vyhoštění bezprostředně, nemůže být dle názoru soudu důvodem k zamítnutí návrhu na přiznání odkladného účinku. Nejvyšší správní soud vychází z toho, že pokud by nedošlo k odkladu právních účinků pravomocného rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, stěžovatel by neměl oprávnění pobývat na území České republiky, byl by tedy povinen ještě před rozhodnutím Nejvyššího správního soudu její území opustit. Potvrzený stav nelegálního pobytu cizince s sebou nese závažné a nevratné důsledky. Povinnost vycestování nevzniká až rozhodnutím o vyhoštění. Správní vyhoštění (§ 118 zákona o pobytu cizinců) je až následný prostředek (nastupující mimo jiné

pokračování

v souvislosti s nelegálním pobytem), který kromě ukončení pobytu cizince na území stanoví i dobu, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území členských států Evropské unie. Bez platného titulu k pobytu je pobyt cizince v České republice v rozporu se zákonem, protiprávní stav nastává nikoliv až vydáním rozhodnutí o vyhoštění, ale již v okamžiku, kdy se cizinec nachází na území ČR bez příslušného oprávnění. Jen stěží lze předpokládat, že cizinec má předejít případné újmě tím, že bude vědomě porušovat zákon nelegálním pobytem na území České republiky a vystavovat se riziku, že mu bude uděleno správní vyhoštění, s nímž je navíc vždy spojen zákaz pobytu v České republice (jakož i na území členských států Evropské unie) na určitou dobu.

[17] Soud neshledal, že by přiznání odkladného účinku mohlo v posuzované věci způsobit jiným osobám větší újmu, než která hrozí stěžovateli. Byť stěžovatel byl v minulosti odsouzen za trestnou činnost spojenou s neoprávněným nakládáním s psychotropními a omamnými látkami, nelze přehlédnout, že se osvědčil ve zkušební době podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Navíc z jeho vyjádření jasně vyplývá dostatečná sebereflexe, která nasvědčuje tomu, že stěžovatel si dobře uvědomuje škodlivost svého předchozí jednání a nechce je v budoucnu opakovat. Nejvyšší správní soud je proto přesvědčen, že nepřiznání odkladného účinku by pro stěžovatele znamenalo nepoměrně větší újmu, než jaká by jeho přiznáním mohla vzniknout jiným osobám. Naopak lze shledat negativní dopad do sféry dalších osob, stěžovatelových dětí a manželky, bude-li stěžovatel nucen k návratu do své vlasti. Ze stejných důvodů pak Nejvyšší správní soud neshledal rozpor s důležitým veřejným zájmem.

[18] Je třeba připomenout, že v usnesení ze dne 6. 12. 2005, čj. 2 Afs 77/2005-96, č. 786/2006 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud uvedl, že „[o]dkladný účinek podle § 107 soudního řádu správního může být v řízení o kasační stížnosti přiznán a působit nejen ve vztahu k přezkoumávanému rozhodnutí krajského soudu (či jeho části), ale i přímo ve vztahu ke správnímu rozhodnutí (či jeho části), k jehož přezkumu se dotýčné řízení před krajským soudem vedlo.“ Za dané situace se tedy do rozhodnutí o kasační stížnosti pozastavují účinky nejen ve vztahu k napadenému rozsudku krajského soudu, ale odkladný účinek kasační stížnosti působí i ve vztahu k napadenému rozhodnutí.

[19] Závěrem Nejvyšší správní soud připomíná, že usnesení o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je svou podstatou rozhodnutím předběžné povahy a nelze z něj předjímat budoucí rozhodnutí o věci samé (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 10. 2005, č. j. 8 As 26/2005-76, č. 1072/2007 Sb. NSS).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. prosince 2022

JUDr. Ivo Pospíšil
předseda senátu

